

Podružnice DÖAV na Slovenskem

Nemški vpliv v naših gorah

Začetki organiziranega planinstva na naših tleh segajo v drugo polovico 19. stoletja. Poleg manj izrazitega delovanja avstrijskega turističnega kluba ÖTK je naše gore v tistem času zaznamovalo predvsem delovanje nemško-avstrijskih sekcij združenega planinskega društva DÖAV, ki so jih na ozemlju tedanje Kranjske ustanovili nemško opredeljeni ljudje iz vrst meščanske inteligence. Na začetku so sekcije v svoje vrste sprejemale tudi zavedne Slovence, pozneje pa je zaradi vključevanja germanskih idej prišlo do preloma, po katerem so Slovenci spoznali, da bodo morali svojo pot.

O najpomembnejši Kranjski sekciji iz Ljubljane smo obširno pisali v *Planinskem vestniku*¹, tokrat pa predstavljamo še ostale podružnice DÖAV v takratnem slovenskem prostoru. Njihov vpliv na ustanovitev naše planinske organizacije je bil namreč zelo pomemben. Če nemške oznake, poti in koče ne bi razburjale naših prednikov, bi lahko minila še leta, preden bi se ustanovilo Slovensko planinsko društvo (SPD), katerega naslednica letos obeležuje 130-letnico delovanja.

Celjska podružnica DÖAV (Section Cilli 1884–1918)

Celje je štiri leta pred ustanovitvijo Celjske podružnice DÖAV štelo 5393 prebivalcev in število se je spričo naraščajoče industrializacije dokaj hitro povečevalo. Deset let pozneje je v njem živel že 6264 in

leta 1910 skupaj z okolico nekaj čez 7000 prebivalcev. V mesto je pritekala delovna sila s podeželja, dotok kapitala je rasel, saj sta prometna lega mesta in poceni delovna sila nudila vsakomur, ki je bil pripravljen vložiti kapital, lepe možnosti.

Med nižjimi družbenimi sloji so bili v mestu sicer večinoma Slovenci, med meščani jih je bilo sredi sedemdesetih let 19. stoletja le toliko, "da jih je bilo mogoče prešteti na prste". Razmere so se sčasoma močno spremenile, in če so še ob koncu sedemdesetih let celjski Nemci povsem resno trdili, da je Celje "pranemško mesto", so se po ljudskem štetju leta 1880 nacionalne razmere začele spreminjati v korist slovenstva.

Celje, ki so ga nekateri primerjali z nemškim Heidelbergom ali celo mondenim Bad Ischlom, je nudilo pestro podobo odličnih hotelov, gostiln in kavarn. Gostinski lokali so bili v tistem času središče družabnega življenja in ne le prostor, v katerem se je jedlo in pilo. Ostra nacionalna razdvojenost v mestu se je odražala tudi v njihovem lastništvu, saj so bili vsi boljši lokali v nemških rokah.

Večino podatkov o delovanju podružnice je bilo treba poiskati v osrednjem glasilu društva DÖAV in zlasti v lokalnem *Deutsche Wacht*. Slednji je v začetku marca 1884 objavil poziv k vključitvi v "kmalu ustanovljeno Celjsko sekcijo, ker je bila v mestu že večkrat izrečena želja po ustanovitvi podružnice, ki bi razširjala poznavanje alpskega sveta in ga približala širši populaciji". Ustanovni zbor je bil napovedan za 3. marec ob osmi uri zvečer v gostišču Pri zlati kroni. Sestanek je vodil zdravnik in politik dr. Josef Neckermann. Glavni referat je imel dr. Karl Higersperger, ki je dal pobudo ter napravil uvodne korake za ustanovitev. Brez posebne razprave so bila v statut sprejeta določila Beljaške podružnice DÖAV. Čeprav podružnica formalno še ni bila konstituirana, so se prisotni strinjali z volitvami in so za predsednika izvolili dr. Stepišnegga.

Prva kočica na Korošici je bila postavljena na pobudo Johannesa Frischaufa. Leta 1886 je skrb zanjo prevzela Celjska podružnica DÖAV. Vir Historisches Alpenarchiv

¹ Dušan Škodič. Vzpon in propad Kranjske sekcije, *Planinski vestnik* št. 3, 2022.

Finančno so podružnico, ki je bila v prvih letih bolj speča kot dejavna, poleg dotacij društva DÖAV podpirali tudi lokalni privrženci. Celjski knjigarnar Fritz Rasch je denimo podaril vpisno knjigo koči v Logarski dolini.

Med predsedniki Celjske podružnice najdemo nemška imena različnih poklicev, ki nakazujejo ne le nacionalno usmerjenost, temveč tudi angažiranost v različnih sferah takratnega življenja v Celju. Gre za osebe, ki so delovale na pravnem, medicinskem in šolskem področju ter v gradbeništvu. Tudi pri pregledu članov vodstvenega odbora podružnice je bila paleta poklicev precej pisana. Kar je še posebej izstopalo pri pregledu imen, je podatek, da je leta 1896 imela funkcijo dama, kar je bil pravzaprav unikum med podružnicami DÖAV v takratnem slovenskem prostoru. Gospodična Schütz je bila zadolžena za poti in koč, ki so bile pod upravo Celjske podružnice.

V skladu s programom je podružnica prirejala predavalne večere, ki so potekali v nemških gostiščih: Pri zlati kroni, Pri zlatem levu in od leta 1907 naprej v Nemški hiši.

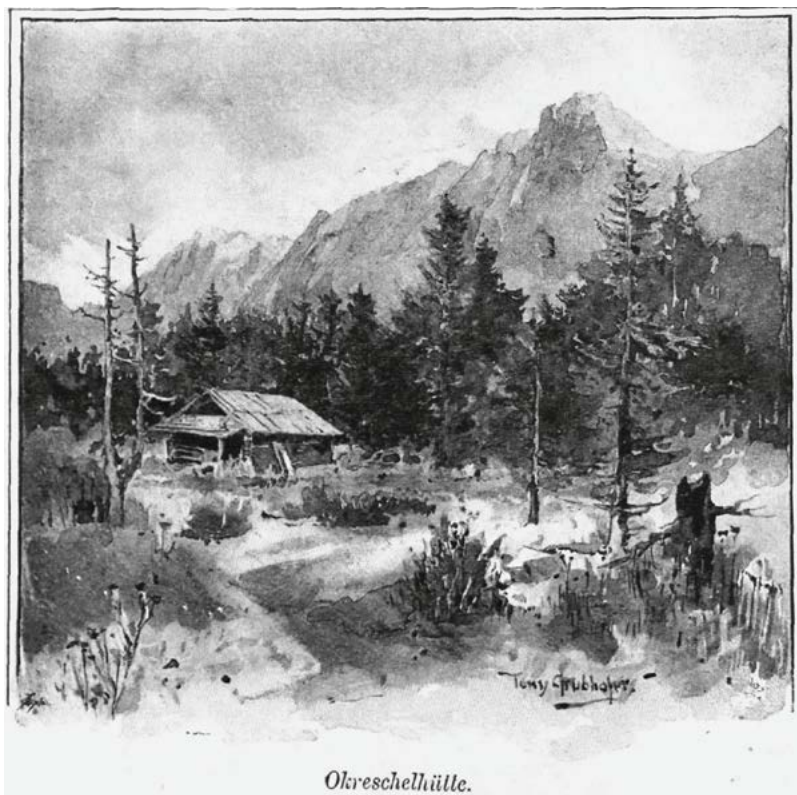
Kot vse podružnice je tudi Celjska skrbela za označevanje poti, pri čemer ni šlo le za planinske poti, denimo do Kamniškega sedla ali do vrha Ojstrice, ampak tudi za cestne dostope, na primer iz Logarske doline na Pavličovo sedlo.

Podružnična skrb je bilo tudi vodništvo in na njenem območju je bilo moč najeti avtorizirane vodnike iz Luč, Ljubnega in Solčave, ki so imeli tudi ključke koč. Med njimi omenimo Johanna Piskernika "vulgo Plesnika" iz Solčave, ki je leta 1894 prejel nagrado dunajskega planinskega društva *altenberger*. Gre za diplomu, ki so jo dobili posebni avstrijski prebivalci vzpetega sveta, vključno z oskrbniki in gostilničarji, "ki so jih v odnosu do turistov odlikovale prijazno svetovanje, pomoč ter vljudnost in dostojno vedenje". Po poročanju časopisov je šlo za tihega in zelo aktivnega človeka, ki je kot gorski vodnik veliko pripomogel k razvoju Savinjskih Alp, sodeloval pa je tudi pri urejanju številnih poti. Umrl je po krajši bolezni marca 1915 v starosti 76 let.

Podružnica je imela na skrbi tudi nekaj planinskih koč. *Okreschel-Hütte* (zdaj Frischaufov dom na Okrešlju) je bila odprta leta 1894. Ko jo je leta 1907 poškodoval snežni plaz z Mrzle gore, so načrtovali gradnjo nove, in sicer tudi zato, ker je konkurenčni SPD v neposredni bližini gradil svoje zavetišče.

Zgodovina *Koroschitz-Hütte* (zdaj Kocbekov dom na Korošici) je starejša, saj je objekt na tem mestu leta 1876 na pobudo graškega profesorja dr. Johanna Frischaufa in ob podpori Avstrijske podružnice postavilo Štajersko planinsko društvo. Leta 1881 je koča pogorela, a bila že naslednje leto obnovljena s pomočjo Graške podružnice. Leta 1886 jo je v skrb prevzela Celjska podružnica, po 1. svetovni vojni pa jo je prevzela Savinjska podružnica SPD.

Logar-Haus, ki se je po prvi svetovni vojni imenoval Aleksandrov dom, je v upravljanje Celjska podružni-

Okreschelhütte.

ca dobila leta 1896. Objekt ji je tega leta prodal omenjeni Johann Piskernik, ki jo je tudi oskrboval.

Staro kamnito kočo na Uršlji gori, *Ursulaberg-Haus*, je leta 1910 prevzela Celjska podružnica, pri čemer je šlo pravzaprav za darilo grofa Thurna. V Mežiški dolini so slednji imeli obsežno posest, ki je pred drugo svetovno vojno obsegala več kot tretjino gozdov v okraju Slovenj Gradec. V koči podružnica ni videla koristi od prenavljanja, zato jo je prepustila Celovski podružnici.

Celjska podružnica je delovala od leta 1884 do konca prve svetovne vojne, ki je pomenil konec vseh podružnic DÖAV na Slovenskem. Njeno delo je sicer na kratko aktiviralo vkorakanje nemške vojske v mesto leta 1941, po propadu rajha leta 1945 pa je bila dokončno ukinjena.

Prva koča na Okrešlju leta 1894, kot jo je upodobil slikar Tony Grubhofer, je bila v oskrbi Celjske podružnice DÖAV. Vir Historisches Alpenarchiv

Ursula Berghaus leta 1912. Dve leti prej jo je prevzela Celjska podružnica DÖAV. Vir Historisches Alpenarchiv

Vodilni moške
Primorske
podružnice DÖAV
v Trstu, upodobljeni
v izredno obsežni
kroniki, ki so jo izdali
ob dvajsetletnici
podružnice.
Vir Chronik der
section Küstenland
des Deutschen und
Österreichischen
Alpenvereins
1873-1892

Mutius Ritter von Tommasini
lebenslänglicher Ehrenpräsident (gest. 31. December 1879)

Peter August Pазze
Vorstand seit 1879

Carl Freiherr von Czoernig
Vorstand bis Ende 1878

Primorska podružnica DÖAV (Section Küstenland 1873-1920)

Družbeno-politično ozadje delovanja Primorske podružnice je bilo precej specifično. Njen sedež je bil v Trstu, ki je bil najpomembnejše mesto v jugovzhodnem alpskem prostoru. Tu se Jadran najgloblje zajeda v notranjost in tu je morje najbolj neposredno povezano z alpskim svetom. Avstrijska komponenta je bila sicer v prebivalstveni sestavi v manjšini, a sta njen finančni kapital in vlaganje v mesto po velikosti presegala tako slovanske kot italijanske gospodarske iniciative. Zgodovinski razvoj in geografski položaj Trsta sta mestu vtisnila svetovljanstvo, ki se je odra-

žalo tudi v življenju in delovanju podružnice. Ustanovna seja je bila 19. junija 1873, kar je dober mesec pred ustanovitvijo društva DÖAV 23. avgusta 1873. Primorska podružnica je bila torej najprej članica *Deutscher Alpenverein* in šele nato DÖAV.

V vodstvenem odboru in članstvu nasploh je mogoče najti zanimiva imena, večinoma (visoko) izobraženih predstavnikov višjega razreda takratne tržaške družbe. Prvi predsednik podružnice je bil pravnik Karl von Czoernig, ki se je po očetovem zgledu prav tako zanimal za zgodovino avstrijskih narodov. Leta 1878 ga je nadomestil August Peter Pazze, ki je podružnico neprekinjeno vodil dvajset let (1879-1899). Bil je zelo aktiven in predan društvu, soavtor del o Škocjanskih jamah in društvene kronike. S slovenskim prostorom sta bila povezana v Ljubljani rojeni Viljem Urbas, ki je ves čas članstva (1874-1897) opravljal funkcijo namestnika predsednika, in Julius Kugy, ki je bil med leti 1877 in 1883 zapisnikar; v obdobju 1885-1895 pa član. Ker je o njem znanega in zapisanega že mnogo, omenimo njegovo manj znano "aretacijo" leta 1884. Dunajski *Neue Freie Presse* je demantiral poročanje videmskih časopisov, da so na področju furlanskega vzpetega sveta ujeli avstrijskega vohuna, ki so ga vklenjenega privedli v Trbiž. Izkazalo se je, da gre za Kugyja, ki razen članske izkaznice društva DÖAV ni imel ustreznih dokumentov. Zaradi kolere so bile takrat zaprte ali delno prehodne meje s provincami, a so bile za gibanje zahtevane uradne dovolilnice. Kugy je moral na papirje iz Trsta, ki so mu omogočili nadaljevanje poti, na trbiški policiji čakati šest ur.

V vodstvenem odboru naj omenimo še Friedricha Müllerja, ki je leta 1907 prevzel predsedniško funkcijo. V pisani paleti poklicev društevnikov je bil eden redkih, ki ni bil član visoke tržaške družbe, saj je bil po poklicu mehanik. Njegovim številnim zapisom o Škocjanskih jamah in kraškem svetu nasploh gre zasluga za njihovo poznavanje daleč naokrog. Število članstva podružnice je pred veliko morijo doseglo 498. Med člani so bili gorohodci iz različnih krajev takratnega slovenskega prostora in širšega

Znana Baumbachova
kočica v Trenti je
nekoč stala ob
današnjem INFO
Centru TNP Dom
Trenta.
Vir Chronik der
section Küstenland
des Deutschen und
Österreichischen
Alpenvereins
1873-1892

Koča Schneeberg-Hütte v Leskovi dolini na območju Snežnika je bila v lasti Primorske podružnice DÖAV. Vir *Chronik der section Küstenland des Deutschen und Österreichischen Alpenvereins 1873-1892*

prostora monarhije. V njej najdemo precej članov iz Gorice, ki so po ustanovitvi Goriške podružnice izstopili in se po njenem zatonu leta 1901 vanjo ponovno vrnili. Med zanimivejšimi člani omenimo alpinista Henrika Tumo, pesnika dr. Rudolfa Baumbacha ter bivšega predsednika Kranjske sekcije Ottomarja Bambergga.

Podružnica je delovala po programu društva DÖAV in je s prirejanjem predavanj, razstav in družabnih večerov oblikovala družbeno življenje v Trstu. V vzpetem svetu, kjer si je prizadevala urediti vodništvo, je delovala na območju severnega dela "Triglavske skupine", Jalovca, Mangarta in Alp v Rabeljski dolini, po propadu Goriške podružnice pa tudi v območju Bovca in Kanina.

Podružnica je imela v lasti *Schneeberg-Hütte*, kočo v Leskovi dolini na območju Snežnika, ki je bila odprta kmalu po njeni ustanovitvi. *Baumbach-Hütte* v Trenti so odprli leta 1881. Baumbachova koča danes ne obstaja več, stala pa je nasproti današnjega Doma Trente.

Po zatonu Goriške podružnice so prevzeli tudi kočo na Kaninu.

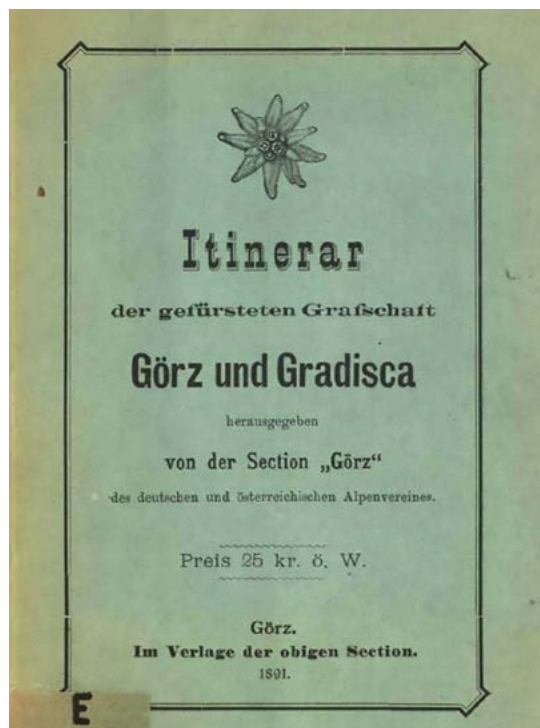
V Trstu so še leta 1884 razmišljali, da bi tudi na območju Brezij (*Monte Maggiore*) postavili kočo, a so idejo opustili, češ da območje nima "alpskega značaja". Naklonjeni so bili še postavitvi koče v bližini Vele Učke in zanjo že sprejeli načrt. To se je dogajalo pred ustanovitvijo podružnice *Oesterreichische Touristen-Club*, ki je bila ustanovljena v Opatiji in je potem tudi zgradila današnji Planinski dom na Poklonu.

Goriška podružnica DÖAV (Section Görz 1888–1901)

O notranjem življenju delovanja Goriške podružnice ni prav veliko znanega. Ker je na voljo le skromen obseg ohranjenega gradiva, se pri pisanju ni bilo mogoče opreti niti na spominske zbornike niti na gradivo, ki bi ga hranil Archiv Alpenverein v Innsbrucku. Vsebinsko so maloštevilne objave iz Gorice prinesle predvsem nekaj podatkov o vodstvenem odboru ter nekaj zapisov o koči na Kaninu.

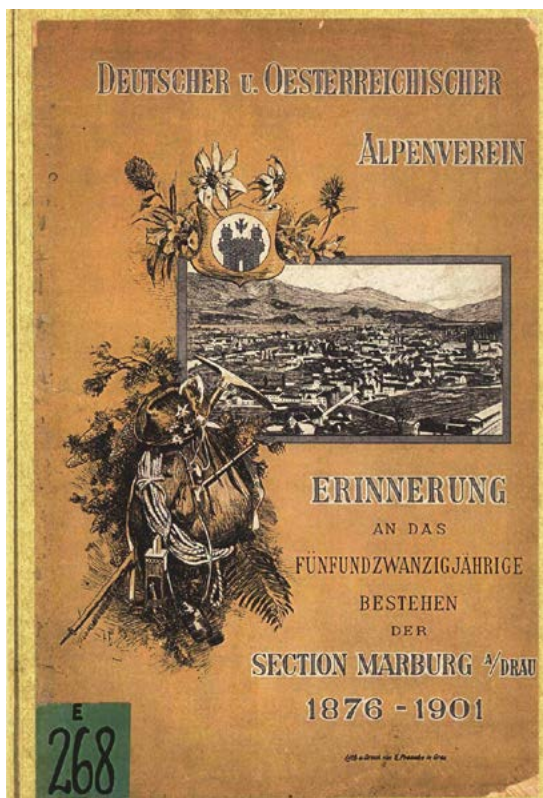
Če pri Kranjski sekciji zaradi relativno enotnega nacionalnega ozadja ni bilo treba omenjati tovrstne problematike, je za Gorico vendarle treba zapisati, da so Nemci na Goriškem v primerjavi s Slovenci in Italijani predstavljali številčno šibko skupino, ki pa je kljub temu bila politično in kulturno vplivna. V deželnem glavnem mestu je delovalo več nemških kulturnih ustanov, razvilo se je industrijsko središče z delavskimi domovi in pripadajočo infrastrukturo, s čimer so mesto odprli modernizaciji.

Korenine planinske dediščine v Gorici segajo še bolj nazaj. V mestu je deloval, kot so v tistih časih imenovali alpiniste, naš prvi *veleturist* Valentin Stanič. Staničeva tradicija se je v Gorici pozneje nadaljevala z odvetni-

Itinerar je izšel v obsegu nekaj več kot petdeset strani. Knjižica je Gorico predstavljala kot izhodišče za eno- ali večdnevne ture v okolico in nudila vrsto uporabnih informacij turistom. Vir *Historisches Alpenarchiv*

Naslovnica zbornika,
ki je izšel ob
petindvajsetletnici
Mariborske
podružnice DÖAV.
Vir Historisches
Alpenarchiv

kom in politikom Henrikom Tumo (1858–1935), po katerem se danes imenuje koča na Slavniku. Tuma je postal leta 1907 – že po propadu Goriške podružnice, član Primorske podružnice DÖAV.

Podružnica je imela ves čas obstoja manj kot sto članov, a kljub temu ni sodila med najmanjše. Leta 1897 so denimo tri najmanjše podružnice štejele od 12 do 16 članov. Do leta 1894 je članstvo naraščalo in tega leta je s skoraj sto člani doseglo vrh. Verjetno je bil to odraz splošnega navdušenja, saj je bila tega leta odprta koča na Kaninu. Pozneje je opaziti upadanje, dokler v zadnjem letu obstoja leta 1901 ni ostalo le še 47 članov.

V obdobju delovanja se je zvrstilo pet predsednikov. Največ podatkov je o prvem, daleč najbolj znanem Johannu Bolletu², ki je podružnico vodil prva tri leta. Sledili so Michael Beyer v obdobju 1891–1894, Alexis Vulliemin v letih 1895–1896, A. Gironcoli leta 1897–1898 ter Ernst Marchesani do leta 1901. Podobno kot v drugih podružnicah v takratnem slovenskem prostoru so bila v vodilnem odboru opazna večinoma neslovenska imena. Glede na geografski položaj podružnice je bilo po pričakovanjih v njem poleg nemških imen najti tudi italijanska. Nazivi oziroma poklici članov potrjujejo dejstva, da so bili člani tisti, ki so imeli čas in sredstva, do so si prostočasne dejavnosti lahko privoščili.

Dejavnost podružnice je potekala v skladu s programom društva DÖAV. Predvsem si je podružnica

prizadevala za izdajo *Itinerarija* za Goriško-Gradiško grofijo, kar je bil tudi sklep generalnega zasedanja skupščine društva 28. februarja 1890. Poleg tega so izdelali na več listih poseben zemljevid območja, na katerem so bile označene njihove poti. *Itinerar* je izšel v obsegu nekaj več kot petdeset strani. Knjižica je Gorico predstavljala kot izhodišče za eno- ali večdnevne ture v okolico. Na koncu so priloženi sezname prometnih povezav z različnimi prevoznimi sredstvi, *cenovniki* tur in vstopnine za Škocjanske jame ter seznam vodnikov.

Kar zadeva delovanje Goriške podružnice, je njen največji prispevek postavitve koč na Kaninu (*Kanin-Hütte*) pod Krliščem na nadmorski višini 1814 m. Koča je podružnica zgradila v letih 1893–1894 in je bila odprta 20. avgusta 1894. V pritličju je bilo sedem postelj, na podstrehi pa trideset ležišč. Hrana je bila urejena po Pottovih načelih, ki smo jih že opisali v posebnem članku³.

Koča je bila leta 1898 temeljito obnovljena. Popolnoma prenovljena je bila kuhinja, v katero so vzdali šteditnik. Naslednjega leta objekt ni bil več oskrbovan, kar morda že daje slutiti zaton podružnice. V letu 1901 je Goriška podružnica kočo predala v upravljanje Primorski podružnici.

Koča je po prvi svetovni vojni prešla v italijansko upravljanje (*Club Alpino Italiano*) in postala Rifugio Ruggero Timeus Fauro. Objekt so po drugi svetovni vojni prevzeli bovški planinci in ga obnovili ter poimenovali po revolucionarju Ferdu Kravanji - Petru Skalarju. Koča je 1. januarja 1972 pogorela in naslednje leto so na drugi lokaciji začeli graditi Dom Petra Skalarja.

Mariborska podružnica DÖAV (*Sektion Marburg an der Drau 1876–1919*)

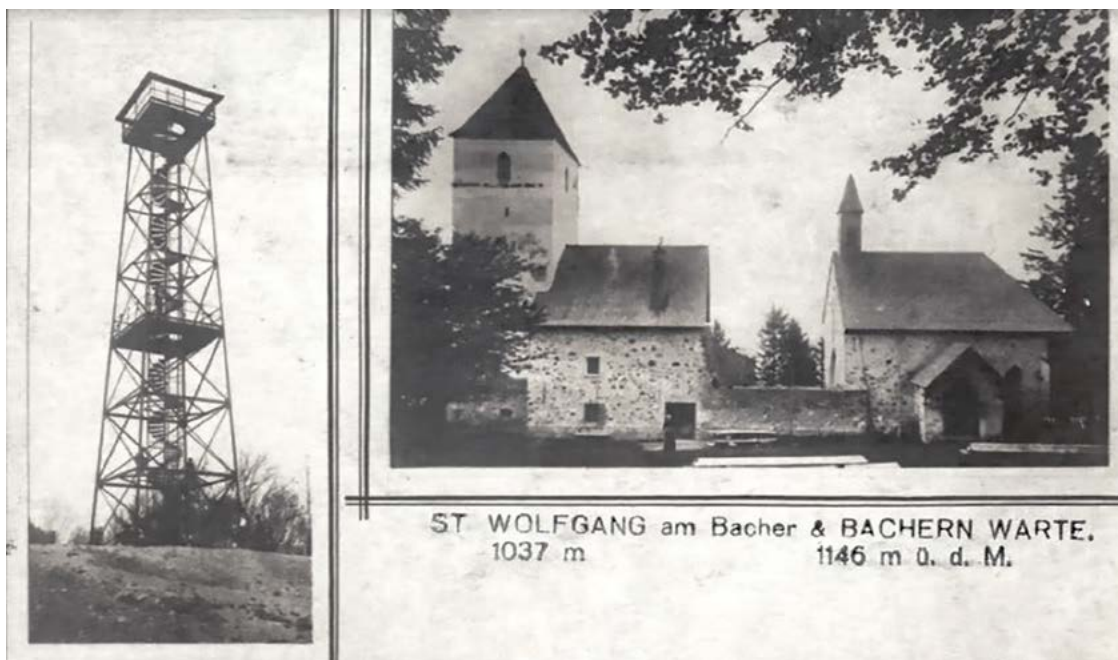
Prebivalstvo Maribora se je najhitreje povečevalo v šestdesetih letih 19. stoletja. Razlog za to je predvsem v migracijah nemško govorečih priseljencev, ki so tu našli nove možnosti za zaposlitev. Štiri leta po ustanovitvi mariborske podružnice DÖAV je po popisu prebivalstva iz leta 1880 v mestu živelo 17.628 ljudi, od tega 1.604 vojaki. Glede števila Nemcev in Slovencev v mestu so številke sporne, saj relevantnih podatkov o Nemcih, Slovencih ali drugih narodih ne v Mariboru in tudi drugod ni, vprašalne pole iz leta 1880 pa niso natančne.

Športno življenje v Mariboru se je začelo v drugi polovici 19. stoletja, sodelovanje v društvih pa je bilo tesno povezano s političnim prepričanjem, zato je bilo za marsikaterega Slovenca nesporejljivo sodelovati v protislovenskem duhu. Do leta 1918 je bilo v mestu ustanovljenih 25 društev, od tega kar 22 nemških in le tri slovenska.

Društvo DÖAV na Štajerskem ni bilo neznano, saj se je v njegovo Graško podružnico, ustanovljeno leta 1870, kmalu vključilo tudi nekaj navdušenih štajer-

² Johann Bolle je bil po rodu Slovenec iz Proseca, Ivan Bolle. Bil je velik strokovnjak za kmetijstvo. Študiral je v Gradcu in se štel za tipičnega pripadnika večjezične monarhije. Če je pisal strokovno gradivo v italijanščini, se je podpisoval Giovanni Bolle (op. ur.).

³ Marija M. Peternel. Prehrana v planinskih kočah nekoč. *Planinski vestnik* št. 9, 2022.

V bližini razglednega stolpa pri sv. Bolfenku je leta 1913 zrasla Mariborska kočja domače podružnice DÖAV.
Vir Historisches Alpenarchiv

skih gorohodcev. Ko se je član Graške podružnice, sodni adjutant dr. Josef von Scheuchenstuel, preselil v Maribor, je dal pobudo za ustanovitev samostojne podružnice društva. Tako je sredi marca leta 1876 *Marburger Zeitung* že vabil na ustanovni sestanek v jedilnico Kazine. Ustanovna seja je bila 18. maja. Prisotnih je bilo dvajset mož in izvoljen je bil glavni odbor: dr. Josef Schmiderer (predsednik), dr. Karl Wittermann (namestnik) ter Alois Quandest (tajnik). 15. maja je z najavo centralnemu odboru DÖAV Mariborska podružnica postala njegova 56. članica. Konec maja je bilo v Kazini prvo zasedanje, po katerem je imel dr. Josef Ritter von Scheuchenstuel predavanje o vzponu na italijanski Monte Christallo.

Mariborski društveniki so takoj začeli uresničevati program DÖAV. V skladu z njim so si prizadevali širiti znanje o alpskem prostoru in ga približati širši javnosti, a geografski položaj mesta je dal slutiti, da bo težišče delovanja bolj na razvijanju družabnega življenja.

Število članov se je gibalo od skromnih 23 leta 1876 do največ 95 leta 1913. Kljub relativnosti podatkov lahko mirno napišemo, da je bila podružnica podobno velika, kot sta bili Celjska in Goriška, in ni sodila med najmanjše; v primerjavi z drugimi društvi v mestu Maribor pa je bila vseeno med manjšimi. V prvem letu obstoja je bilo med člani najti tudi nekaj slovenskih priimkov, v nadaljevanju pa ne več. Med člani najdemo predvsem profesorje, inženirje, trgovce, predstavnike sodstva itd.

Predsednik podružnice z najdaljšim stažem je bil dr. Johann Schmiderer, ki jo je vodil od leta 1880 do konca prve svetovne vojne, več kot trideset let. Njegova družina se je uvrščala med najpremožnejše meščanske družine v Mariboru. Po študiju je vstopil v mestno politiko in bil dolga leta podžupan, od leta 1902 župan. Ob zaprisegi je obljubil, da bo varoval nemški značaj Maribora, kar je seveda med Slovenci naletelo na velik odpor. Kljub njegovi podpori pro-

tislovenski politiki je v času njegovega županovanja mesto doživljalo razcvet. Nastali so tovarna mil, mestno kopališče, mestna plinarna v Melju, povečal se je fond šolskih stavb. Po njegovi odstavitvi leta 1919 se je posvečal delovanju nemških društev v mestu in 20. oktobra 1919 je prejel odlok oblasti o ukinitvi Mariborske podružnice. Tako kot Celjsko jo je za kratek čas obudila nemška okupacija med drugo svetovno vojno.

Čeprav Mariborska podružnica ni imela v upravljanju koč v visoko vzpetem svetu, ne gre pozabiti na njeno angažiranje pri dveh znanih objektih. Prvi je povezan z gradnjo *Koroschitz-Hütte* (Kocbekov dom na Korošici). Ko je kočja leta 1881 pogorela, jo je naslednje leto obnovila sicer Graška podružnica, pri tem pa je pomagala tudi Mariborska podružnica.

Drug prispevek podružnice je povezan s precej priljubljeno točko v bližini mesta, Mariborsko kočjo na Pohorju. Pobuda zanjo je prišla iz vrst tamkajšnjega pevskega društva, ki je izvedelo za nekega kmeta, da bi bil pripravljen ponuditi kos zemljišča ob razglednem stolpu na Pohorju pri cerkvi sv. Bolfenka. Slovensko odprtje kočje je bilo na sončno nedeljo v začetku septembra 1913. Dogodka, na katerem je govoril predsednik podružnice, ni zabeležil samo lokalni tisk, ampak je o njem poročal tudi dunajski časopis *Gebrigsfreund*, kar je bila zagotovo dobra reklama za Pohorje. Kočo, ki še danes stoji na mali planoti na južni strani Pohorja pod Reškim vrhom (1142 m) in Ledinekovim koglom (1182 m), je pozneje prevzela in po preureditvi 14. maja 1922 odprla Mariborska podružnica SPD.

Ta prispevek zaključuje pregled podružnic DÖAV na Slovenskem, ki je imelo pri nas osem podružnic: Kranjsko, Primorsko, Goriško, Beljaško, Celjsko, Mariborsko, Slovenjgraško in Kočevsko. Zadnjih dveh nismo posebej predstavljali, ker sta bolj kot ne le živo-tarili in nista imeli vidne vloge. ●

Johan (Ivan) Schmiderer je bil predsednik podružnice in tudi dolgoletni župan Maribora (1902-1919). Čeprav osebno ni bil Velikonemec, je podpiral in izvajal protislovensko politiko, zato je postal med ljudmi neprijjubljen.
Fototeka Muzeja narodne osvoboditve Maribor